

rescriptum értelmében a közigazgatásból és magasabb iskolákból kitorúl-
tetett; a Lipót-féle rendelet a magyar nyelv tanítását követeli, a német
nyelvről csak azt határozza, hogy a városi iskolákban alkalmat kell adni
tanulására. Tehát leghelyesebb lesz, ha a német anyanyelvű növendékek
és azok, akik akarják, az írást, olvasást, számtant és különösen vallást az
arra kijelölt órákon németül tanulják. A többi időt pedig arra kell fordí-
tani, hogy a növendékek bármilyen anyanyelvűek és bármilyen társadalmi
osztályból is volnának, a magyar nyelv tanulásában a lehető legnagyobb
előhaladást tegyék, mert mindazoknak, akik Magyarországon születtek
vagy tartózkodnak, nemcsak illik, de szükséges is a magyar nyelvet is-
merniök. P. L.

Népművelés. 1917. évi 1—10. füzetének nevelésügyi cikkei: *Molnár*
Oszkár tanulmánya Meumann Ernőnek, a kísérleti pedagógia főképviselő-
jének életéről és munkásságáról; *Szelényi Ödön*: «Az akarat iskolája» c.
cikkében Sallwürk ily című művének alapelvét vázolja: az akarat nevelése
mindent magában foglal, ami az emberi erő kifejtésében szükséges.
Varsányi Géza az V. ker. Népház népművelő törekvéseit ismerteti, *Kovács*
Sándor szerint (Hogyan kellene a gyermekeket a zenébe bevezetni?) a
gyermekeket már kezdetől fogva a hallási felfogásra kényszerítsük, s míg
a hallási felfogás és elképzelésmód nem vált szokásává, ne adjunk alkalmat
arra, hogy a zenét látás útján fogja fel. *Szabó László* (Az újság az iskola
szolgálatában) szerint azokat, akik az iskolából kimennek az életbe, elő
kell készítenünk arra, hogy az a hatás, melyet az újság rájuk tenni fog,
reájok nézve minél üdvösebb legyen. *Kerschensteinernek* Deutsche Schul-
erziehung in Krieg und Frieden c. könyve nyomán *Ozorai Frigyes* arról
ír, hogy a jellemfejlesztés szempontjából is a munka iskolája a jövő isko-
lája, s hogy ennek fejlesztéséért, érvényre juttatásáért a háború után
kettőzött erővel kell küzdenünk. *Keleti Adolf*, *Barcsai Károly*, *Szabolovszky*
István és *Éltes Mátyás* a tehetségről, a tehetséges tanulók külön oktatá-
sáról, a tehetségek műveléséről és a tehetséges gyermekek kiválasztásáról
írt egy-egy cikket. *Szabó László* Budapest az iskolában c. cikkében azzal
foglalkozik, hogy Budapesten nem csupán az elemi iskola III. osztályában,
hanem a középiskolákban is többet kellene foglalkozni az ország székes-
fővárosával. *Havadi Barnabás* szerint (Az iskola hatása a keresőképesség
fokozására) teljesen jogos az a követelés, hogy az iskola anyagiakban
felmérhető módon is emelje az embert. *Gárdos Dezső* Gansberg nézeteit
vázolja a modern pedagógia alapvető gondolatairól: az iskolában a gyer-
mekeknek társadalmi életet kell élniök; az iskolának kis állammá kell
alakulnia, ahol a könyvek mellett a tapasztalat útján igyekeznek a tanulók
az ismeretek birtokába jutni. *Martos Ágostné* (Ketté osztott szünidő) a
szünidőnek téli és nyári részre való szétosztását ajánlja. *Szelényi Ödön*-
nek egy másik közleménye Rein Vilmos pedagógiai rendszérével foglal-
kozik, *Vajda Gyula* az értelmes, szép és élénk olvasás szabályait foglalja
össze Az olvasás művészete c. cikkében. *Sárközy Istvánné* Osztályozás és
egyebek c. közleményében csak «megfelelt» vagy «nem osztályozható»
csoportokat ajánl. *Gombos Ferenc* (Kulturmunka falun) a falusi kultur-

munka szervezését, irányítását és végzését az egymást megértő lelkeszek és tanítók kezébe tenné le. *Horváth Károly*: A természetrajz és a munkaiskola c. értekezésének vezető gondolata az, hogy nem elég a szemléltetés, csak a cselekvő szemléletnek van lélektani értéke; a természetrajzot szabad természetben tanítsuk, úgy, hogy a tanulók kint dolgozzanak s vizsgálgassanak. *Ságódy Ottmár* a mai zenetanítás eredménytelenségének főokát a tanítás hibás irányában látja, a zenei nevelésről írt cikkében. Állandó rovat foglalkozik a *Pedagógiai Szeminárium* munkásságával. A *Külföldi szemle*, a *Belföldi szemle* és a *Könyvek* c. állandó rovatok a kül- és belföldi ped. eseményeket, kérdéseket és az újabb ped. munkákat ismertetik. *K. A.*

Néptanítók Lapja, A N. L. az idén 51. évfolyamát kezdte meg és pedig értékes tartalmú ünnepi számmal. A háborús viszonyok nem engedték a szerkesztőség tervének megvalósítását, a népoktatásügyi sajtó történetének megírását erre az évfordulóra; amit így kapunk, az is több tekintetben becses és örvendetes adalék a lefolyt évszázad történetéhez. A szerkesztő, Kőrösi Henrik, ugyanis a volt közokt. miniszterekhez azzal a kéréssel fordult, hogy írják meg e szám részére népoktatási politikájuk irányító eszméit s jelezzék a ma látott feladatokat. Amit erre báró Wlassics Gyula, Lukács György, gróf Zichy János és Janákovich Béla felelt, meg amit ehelyett Berzeviczy Albert néhány munkatársáról elmondott, kétségtelenül osztatlan érdeklődést ébreszt és a neveléstörténet számára fontos. Nem először mondjuk, hogy ilyen közlésekre nagy szükség volna az utódok s nem utolsó sorban éppen a miniszter-utódok tudatossága érdekében! Figyelmet érdemel a volt szerkesztőktől eredő cikksorozat is abban Gyertyánffy István napló-részletei a kiadatlan részek iránt is érdeklődést keltenek. Gróf Majláth Gusztáv az új Magyarország néptanítóinak feladatát jelzi, Finácsy Ernő egy kevésbé méltányolt kérdést fejteget (Alkalmoszerű oktatás); Sebestyén Károly a szegény tanulókkal való bánásmódról, Földes Géza a tanügyi lapok hatásáról szól; egy cikk Eötvös legelső miniszteri jelentését ismerteti s egy másik szemelvényeket közöl belőle. Az egész szám szerencsésen kapcsolja össze a jelent a múlttal; apró közlései is számos kisebb adatot tartalmaznak. — Ha lesz valaha mód és ember a magyar neveléstörténet megírására, a Néptanítók Lapjára nagy gondot kell fordítani. Tanulságos lesz vizsgálni — ámbár nem lesz könnyű megállapítani — hogy miben állott a hatása, mi volt az oka időnként e hatás fogyatékosságának s ebből nem csak tényeket, hanem valóban tanulságokat is kell majd levonni. A mai szerkesztő «Beszámoló» c. közleményéből úgy tetszik, hogy ő már ily tanulságokat tart szem előtt, ezért akarja a lapot minden irányzatosságtól menten, tisztán pedagógiai folyóiratként szerkeszteni. Eötvös ezt kívánta annak idejében s nem kívánhatunk a N. L.-nak és az ügynek jobbat, minthogy ez így legyen! *i.*

A napilapok nevelésügyi cikkei 1917 második felében. Nem is hinné az ember, csak ha rendszeresen figyelemmel kíséri, hogy az újabb időben mennyi kisebb-nagyobb cikk foglalkozik napilapjaink hasábjain a nevelés és a művelődési politika kérdéseivel. Azt lehetne mon-